

Suomalaisten saattohoitokotien vapaaehtoistyöntekijät ja heidän työhyvinvointinsa

– tiivistelmä ja päätelmiä gerontologian ja
kansanterveyden pro gradu -tutkielmasta

Tutkimuksessa ilmeni, että suomalaisten saattohoitokotien vapaaehtoistyöntekijät ovat useimmiten aktiivista kolmatta ikää lähestyviä tai eläviä seniorikansalaisia. Vapaaehtoistyöntekijöiden ikä vaihtelee kuitenkin 25 ja 88 vuoden välillä. He kokevat terveytensä ja työkykynsä pääosin erittäin tai melko hyväksi. Vapaaehtoistyöntekijät sitoutuvat saattohoitokotien vapaaehtoistoimintaan tyypillisesti useammaksi vuodeksi kerrallaan, ja siihen käytetään aikaa useita tunteja viikossa. Vapaaehtoistoiminnassa mukana olevat ovat tehneet vapaaehtoistyötä keskimäärin 4,8 vuoden ajan, ja viikossa he käyttävät aikaa vapaaehtoistyöhön keskimäärin 5,7 tuntia. Saattohoitoyhteisö ja ryhmältä saatu tuki ovat vapaaehtoistyöntekijöiden sosiaalisia voimavaroja.

Vapaaehtoistyöntekijöiden hyvä terveys mahdollistaa sen, että he voivat käyttää kaikkia fyysisiä ja henkisiä voimavarojaan vapaaehtoistyössään. Tehtävät vastaavat heidän terveydentilaansa ja työkykyään, mikä auttaa heitä myös näiden ylläpidossa. He voivat itse vaikuttaa siihen, millaiseksi heidän vapaaehtoistehtävänsä ja -työnkuvansa muotoutuvat. Tällöin he saavat työstään henkilökohtaista tyydytystä ja lisää itsetuntoa ja itseluottamusta. Elämänlaatu ja elämänhallinta paranevat, ja he voivat ikääntyä onnistuneesti ja elää mielekästä kolmatta ikää.

Suomalaisten saattohoitokotien vapaaehtoistoiminta on monipuolista. Vapaaehtoistyöntekijät toimivat tyypillisesti potilaiden kanssa vuodeosastosaattohoidossa. Potilaiden henkinen tukeminen on siinä keskeistä. Käytännössä vapaaehtoistehtävät painottuvat kuitenkin useammin potilaiden konkreettiseen, fyysiseen avustamiseen kuin henkiseen tukemiseen. Vapaaehtoiset ovat apuna potilaille ja heidän perheilleen sekä täydentävät moniammatillisen henkilökunnan tekemää työtä. He avustavat normaaleissa päivittäisissä toimissa ja ovat läsnä tukien potilaita ja omaisia henkisesti. Se vaatii heiltä myös jatkuvaa itsekasvatusta ja elämänarvojen pohdintaa.

Väestön ikääntyminen luo paineita suomalaiselle sosiaali- ja terveystoimelle. Toisaalta kasvava senioriväestö on entistä terveempää ja toimintakykyisempää. Saattohoitokotien vapaaehtoistoiminta on hyvä esimerkki siitä, miten terveet ja työkykyiset seniori-ikäiset vapaaehtoistyöntekijät voivat täydentää yhteiskunnan palveluja tarjoamalla asiakkaille sekä fyysistä että psykososiaalista tukea. Samalla kun vapaaehtoistyöntekijät osallistuvat saattohoitokotien vapaaehtoistyöhön, he voivat itsekkin hyvin ja kokevat olonsa fyysisesti ja psyykkisesti terveitä.

Merkittävä osa suomalaisista kuolee kuitenkin saattohoitokotien ulkopuolella sairaskodeissa, vanhainkodeissa ja terveyskeskusten vuodeosastoilla. **Olisikin suotavaa kehittää vapaaehtoistoimintatapoja erilaisiin saattohoitoa tarjoaviin pitkäaikaishoitolaitoksiin. Samalla voidaan vapaaehtoistyöntekijät nähdä taloudellisesti ja tuotannollisesti aktiivisina yhteiskunnan kansalaisina.**

Kirjoittaja toimii vapaaehtoistoiminnan ohjaajana ja laatupäällikkönä Pirkanmaan Hoitokodissa, joka on Pohjoismaiden ensimmäinen saattohoitokoti. Pro gradu -tutkielma "Suomalaisten saattohoitokotien vapaaehtoistyöntekijät ja heidän työhyvinvointinsa" on tehty Jyväskylän yliopiston liikunta- ja terveystieteiden tiedekunnassa v. 2009.

Johanna Colliander
Vapaaehtoistoiminnan ohjaaja
Laatupäällikkö, TtM
Syöpäpotilaiden Hoitokotisäätiö
Pirkanmaan Hoitokoti
Lääkärintie 13, 33520 Tampere
Puh. (03) 313 221, suora (03) 3132 2214
Fax (03) 3132 2250
johanna.colliander@pirkanmaanhoitokoti.fi
www.pirkanmaanhoitokoti.fi

